

SOSIALURIN

Nr. 49

26. JUNI 1963

36. ÁRG.

I DAG

POLITISKI MÁLSPUKNINGURIN Í INDIU

Uttanríkisráðharrin í Indiu segði, at tað var ein søgulig hending, tá undirhúsið við stórum fagnaði viðtók hina nýgu umrøddu mál-lógina, ið sigur, at enskt mál framvegis skal vera almenna málið í Indiu. Í 1950 varð viðtikið, at enskt skuldi vera almenna málið við tíðina av hindi fram til 1965, tá málið skuldi takast til nýggja umrøðu. Nýggja lógin sigur, at í 1975 skal setast ein nevnd at kanna, hvussu víttvæðandi hindi-málið er. Orslitið av hesum kanningum skal sendast øllum teimum einstøku statunum til umrøðu. Í parlamentinum segði Nehru, forsætisráðharrin: »Eg standi við tað, eg havi sagt, at tað ikki skulu vera framdar »orri broytingar, hvat viðvikur brúkinum av enskum sum almennum máli, uttan at sey fólkslog, ið ikki brúka hindi, hava havt atstoður at sagt sína hugsan.«

SKÚLIN

FRÁ FØROYA FOLKAHASKUL

Árbókin frá Føroya Fólkháskúla 1962/63 kom herfyri, og sigur hon frá virki skúlans hetta tíðarskeiðið.

Stjórshjúnini Jóna og Marius Johannsen siga frá nýskulu skúlanum viðvíkjandi.

Jóannes av Skarði hevur minningarorð um Rasmus Rasmussen. Viðari verður sagt frá seinasta aðalfundi og roknskapinum.

Greinastubbj er um ein av trúgvu vinum skúlans, Jóhannu Mariu Skyll Hansen. Seinast er eitt yvirlið yvir næmingarnar, ið hava verið á teimum nýskulu skeiðunum.

Veturin 1961/62 vóru 39 dreingir á skeiðinum og um summarið ið 1962 vóru 30 gentur. Í alt hava nú verið 2129 næmingar á skúlanum, síðan hann varð stovnaður.

Føroya Fólkháskúli varð stovnaður av teimum báðum Simun av Skarði og Rasmus Rasmussen beint eftir, at teir í 1899 komu heim ur Danmark, har teir høvdu nomið sær kunnleika á háskúla og kennaraskúla.

SJÓKRASYSTRAFORSKUL

Í árbókin skrivur Anna Matras sjúkrasystirlerarinnar, at hetta skeiðið varð vitjað av 16 næmingum. Eitt skeið hevur verið frummanundan. Á hesum skeiðinum luttóku 19 næmingar.

Fyri at kunna luttaka á skeiðinum má ein vera 18 ár og hava verið arbeiðsgenta í 1 ár ella á húshaldsskúla í 5 mánaðar.

Lærugreinar eru 16 í tali og fyri at koma á skúlan má ein hava staðið roynd í føroyskum, danskum, rokning, fysik og kemi.

Skilað verður til at næmingar, ið ætla sær á sjúkrasystirskúlan, kunnu fáa forkunneika í nevndu lærugreinum á summarskeiði Føroya Fólkháskúla.

VIÐMERKINGAR

STUÐULIN TIL FISKIVINNUNA

Tað er rætt og rimuligt, at hitt almenna letur allan tann stuðulin til fiskivinnuna, ið neyðugur er; men hetta má to gerasi við skili og ikki á tann hátt, sum hetta landsstýrið ger. Tað ber ikki til at

veita reiðarunum peningaligar sømdir við at taka burtur frá fiskimonnum, sum ongarsáttmálaðótur hava vunnið seinastu 13 árin (tey árin Erlendur Patursson hevur sitið sum formaður í Fiskimannafelagnum).

Tað er ein skammarblettur á nútíðandi landsstýri, at teir veita fiskivinnuna stuðul við at leggja stóran toll á útgærdina hjá fiskimonnum, t. d. sjóklæðum.

Meira skatt, meira umsetingar-skatt meira toll, nýggjan toll á sjóklæði, tað er alt fiskimenn hava vunnið undir hesum stýrinum.

Brækkassin

»Brækkassin« Sosialsins»

Skilti eg rætt, tá tað tolnliga greitt við at fara undir bergholið í Norðoyum; men nú hevur nýtt stýri longu sitið umleið hálvt ár, og einki rókist fyri nokrum. Kann blaðið siga frá, hvussu málið liggur í lotuni.

Norðingur.

SVAR: Rætt er tað, at málið la greitt, tá ið seinasta landsstýri fór frá, og hvaleyst var longu farið undir bergholið, um P. M. Dam hevði hildið áfram sum lögmaður. Hetta stýrið tykist líka littið duga á hesum sum á øllum øðrum økjum. Higar til er einki frætt um, at teir hava reist neyðuga peningin, og fyrr enn tað er hent, verður einki berghol byrjað.

eygjað

»SJÁLVTÝRISLANDSSTÝRIÐ« eitur yrking, sum Pól F hevur í Dagblaðnum. At Pól F her yrkir, talar og spyr móti betri vitandi, er einki at ivast í. M. a. tekur hann soleiðis til:

Við dýrastu útgærd — og mist fyri fisk,

ið metist sum heimsins best, og størstu veiðu — bert helvt móti øðrum vinna Føroya sjógarpar reystu.

Hvor reiðari fer á húsagang, to topppris teir uttanlands fáa, hvor skúmar so róman av okkara veiðu og man fyri býtinum ráða?

Henda spurning man Pól F lættliga fáa greiddan fr til loyprisáða »sjálvtýrislandsstýrinum«, si har sita mennir — umboð fyri reiðaravéiðið og Erlendur Patursson — sum kunnu tala við um »dýrastu útgærd, æminst fyri fiske,

»størstu veiðu«, »helvt móti øðrum«, »hvor skúmar róman« og »hvor man fyri býtinum ráða.«

»Hvivað verður um«

»Spurningin um at broyta valskipanina« í Dagblaðnum, sum umboðar ta støðu, at tær persónligu atkvøðurnar skulu vera avgerandi, hvor valdur verður. Fólksflokkin hevur havt uppskot um hetta á tingi; men fekk onga undirtøku frá hinum flokkunum. Sum tað eisini verður sagt í blaðnum, vil hetta gera, at tey organseraða felogini missa valdið og ávirkanina á, hvønn tey helst vilja hava valdan. Felogini seta nú valevni í talnað, og verður tað aloftast nr. 1, sum verður valdur ella ið hvussu er hevur nógv tey bestu líkindi at verða valdur.

Blaðið er av teirri áskoðan, at flokkurin einaferð enn átti at roynt hetta uppskot á tingi.

»aðrir siga«

»OKONOMISK UFRÍHED« eitur grein í Dimmalætting, har blaðið ger upp við alla tala um, at i sambandinum við Danmark eru vit okonomiskt heftir — Eiva í okonomiskum ófrælsi. Blaðið skrivur m. a.:

»Men hvis vi nu ser bort fra det almindelige handelskæmpe og retter opmærksomheden på den direkte økonomiske forbindelse mellem Færøerne og Danmark, så vil vi straks kunne konstatere, at i hvert fald på det sociale område lukrerer den færøske landskase på de stedse voksende danske ydelser til sociale formål på Færøerne; den færøske landskase sparer ikke blot at udredde de beløb, som statskassen yder til sådanne formål, men den opnår tillige direkte skatteindtægter af disse løbende statskasydelser. Videre er der lønninger til danske embedsmænd, alle ssystem osv., som staten erlægger, og som landskassen og kommunerne får skatteindtægter af, men også en væsentlig del af lærerlønningerne, som ikke vejer mindst til, opnår kommuner og landskase sin fulde del af, men statskassen ikke en øre.«

»UMHUGSAN VERT« eitur oddagrein í Dagblaðnum, sum veruféga tekur stuðlarnar undan allari tala um okonomiskt ófrælsi. Blaðið skrivur m. a.:

»Hinegin kunnu vit geva Dimmalætting rætt í, at okonomiska sjálvtýri okkara er ikki meira avmarkað enn so, at vit hava fult frælsi til at gera fíggiarligu møguleikar okkara verri. Men tað vit vilja siga, er at møguleikarnir fyri fíggiarligum politikki í Føroyum kunnu illa sammetast við Island.

»Og her er kanska nakað at hugsa um.«

Veitst tú

AT í valriti tjóðveldisins undan seinasta vali varð sagt: »AT DANSKA RIKSSTJÖRNIN VIÐ SAMTYKKI LANDSSTYRISINS EINA FERÐ ENN ÆTLAR AT SETA SEG VIÐ »SAMRÁÐINGAR-BORÐ« Í LONDON! HETTA ER KLÁRT BROT Á LÖGLIGARI GJÖRDARI LÖGTINGSSAMTYKT.«

AT um nakar hevur gjørt brot á hesa lögligu tingsamtykt, og

móti henni sett seg við samráðingarbórdið, so er tað so avgjört tjóðveldisflokkin, tí sjálvur Erlendur Patursson hevur verið í Keypmannahavn til samráðingar júst um hetta mál, og sami flokkur og sami maður hava sent Hákon Djurhuus, lögmann og nakrar Danir til »SAMRÁÐINGARBORÐIÐ« í London.

AT tjóðveldisflokkin í fiskimarks málinum hevur gjørt seg sekan í øllum teimum »brotum«, sum teir áður hava lagt aðrar undir at hava framt.

AT tjóðveldisflokkin, sum vann valjarar uppá, at eingin undan stökking skuldi vera í tí, at fiskimarkið varð flutt út 27. april í ár, hevur gingið við til at stæða til 12. mars komandi ár.

5 SPURNINGAR:

1. Hvat fær kamelónina at skifta lit?
2. Í hvørjum landi liggur býurin Oran?
3. Hvat ár fór Fridtjof Nansen á ski tvørtur um Grønland?
4. Hvat merkir lukrativ?
5. Hvat merkir fiktiv?

»Imbibi« (5) Imbibi (5) Imbibi (5) Imbibi (5) Imbibi (5)

til gáman

SKEIVUR LYKIL

Tað var í rómverjatiðini. Ein hermaður skuldi í kriggi. Hann læsti konu sína inn í ein hermannabúna og gav einum av bestu vinum sínum lykilin við hesum orðum:

— Um eg ikki eri aftur innan 6

mánaðir, so skalt tú brúka lykilin. Eg lati hann trygt í tinar hendur, frægi vinur.

So fór hann avstað.

Tá hann var komir nakrar fjórðingar frá heiminum, rakar hann við eitt dustskýggi aftanfyrir seg, og fram úr skýnum kemur vinur hansara útlúgvður og røpar:

— TU HEVUR GIVÍÐ MÆR SKEIVAN LYKIL!

TAD ER VERULEIKI

AT tær skilabotur, ið hetta landsstýrið hevur samtykt at seta í verk fyri at bota um rakstrarlíkindi hjá fiskivinnuni, ongan veg rokka í mun til tey skilabotruppskot, sum jaynaðarflokkurin setti fram í seinastu tingsetu, men sum landsstýrisflokkarnir gingu imoti.

AT her var talan um at veita øllum fiskiskipum ein rentustudning, ið lætt kundi skipunum um fleiri tiggju túsund árliga.

AT í uppskotinum varð talað um agnstudning, tá tað er royndur lutur, at agnbruikið er ógvuliga kostnarmikið, og at ójavnin í agnbruikinum er ógvuliga stóru.

AT ein annar høvuðstáttur í hesum uppskoti var, at størriinflutningurin av útgærdarvorum skuldi leggjast undir serligan stovn, annaðhvørt lands-handil ella innflutningsstovn á andeisgrundarlag fyri á tann hátt at fáa útgærdina munandi ódýrari.

NORÐOYA SPARIKASSI

dlf. 5043

stovnaður 1919

dlf. 5043

Sparikassin er opin kl. 10—12 og 14—16, leygardag 10—12½.

Lán verða givin móti: veð í jorð og bygningum.

Renta av innskoti er 3½ % p. a. og av innskoti uppá uppsøgn 4 % p. a.

GRÓT OG SKERVUR

Øil, ið vilja keypa skerv ella grót, eiga at venda sær til kommunukantórið.

Grót og skervur megu vera goldin fyrst, áðrenn tey verða heimað.

Bilstjórar verða ámintir, at teir ikki kunnu heimta grót ella skerv uttan við einum limi av vegnevndini ella einum umboðsmanni fyri kommununa.

FROÐBIAR SÓKNAR KOMMUNA

FÆRØSK MARGARINE

Vita No 1

VITAMINISERET

FÆRØSKI PRODUKT

FINT PRODUKT

Skipafelagið Føroyar

TELEFON 1225

Tórshavn